

***Achtergrondnotitie bij het persbericht tweede raming economische
groei eerste kwartaal 2007***

Aanpassing van de kwartaalrekeningen per 5 juli 2007

Vanaf de tweede raming van de economische groei in het eerste kwartaal 2007, d.d. 5 juli 2007, heeft het CBS een aantal wijzigingen in de berekening van de cijfers van de kwartaalrekeningen doorgevoerd. Dit betreft ten eerste de reguliere periodieke aanpassingen. Verder is de methode voor het berekenen van de kwartaalontwikkeling veranderd. Ten slotte zijn wijzigingen doorgevoerd door beter inzicht in het onderliggende basismateriaal. Concreet gaat het om de volgende aanpassingen:

1. Rebasing kwartaalcijfers aan de nieuwe jaarcijfers 2004, 2005 en 2006

Het CBS stelt drie verschillende ramingen op voor de jaarcijfers. Dit houdt verband met het in de loop van de tijd beschikbaar komen van steeds meer en betere informatie over de economie. Zes maanden na afloop van het verslagjaar verschijnt de eerste raming (voorlopige cijfers). Deze cijfers worden twaalf maanden later aangepast (nader voorlopige cijfers). Nog weer twaalf maanden later wordt de laatste schatting gepubliceerd (definitieve cijfers).

Het uitkomen van nieuwe schattingen voor een bepaald jaar betekent dat de kwartaalcijfers die eerder zijn gepubliceerd, niet meer aansluiten op het nieuwe jaarcijfer. De vier kwartalen moeten echter optellen tot het jaarcijfer. Ten einde dit te bereiken worden eenmaal per jaar, bij het verschijnen van de nieuwe jaarramingen in juli de kwartaalgegevens geijkt aan de meest recente jaarcijfers van de nationale rekeningen. Met het uitkomen van de reguliere raming voor het eerste kwartaal 2007 zijn de kwartaalcijfers voor de jaren 2004-2006 aan de jaarcijfers aangepast.

2. Teruglegging van de tijdreeks tot 1987

Met enige regelmaat worden de nationale rekeningen aan een grondige revisie onderworpen. Hierbij stelt het CBS op basis van nieuwe conceptuele uitgangspunten voor de nationale rekeningen, nieuwe inzichten of nieuwe bronnen alle niveaugrootheden opnieuw vast. De revisie over het verslagjaar 2001 die in 2005 is uitgevoerd, is in de loop van 2007 teruggerekend tot 1969. Voor de kwartaalrekeningen betekent dit dat ook de kwartaaluitkomsten moeten worden aangepast aan de nieuw jaartotalen. Met de publicatie van de reguliere raming voor het eerste kwartaal 2007 zijn de kwartaalcijfers voor de jaren 1987-1994 opnieuw berekend.

3. Opnieuw berekenen van de instellingen voor de seizoencorrecties.

Voor het berekenen van de seizoengecorrigeerde groeicijfers gebruikt het CBS het programma X12-ARIMA. Dit programma stelt op basis van een tijdreeks een seizoenpatroon vast dat als basis dient voor het bepalen van de werkelijke ontwikkelingen. Het gehanteerde seizoenpatroon is daardoor afhankelijk van de uitkomsten over een reeks van perioden. Toevoeging van een nieuwe periode kan het seizoenspatroon veranderen. Gebruikelijk is het daarom om het patroon jaarlijks vast te stellen. Ook dit jaar heeft een herberekening van het seizoenpatroon plaats gehad. Hierbij zijn zowel de uitkomsten van het meest recente jaar gebruikt als die van de nieuwe tijdreeks 1987-1994.

4. Overschakeling van Over the Year naar Annual Overlap bij het berekenen van de kwartaal-op-kwartaalmutaties

Het CBS publiceert gegevens over de kwartaal-op-kwartaalgroei die zijn afgeleid uit seizoengecorrigeerde cijfers. Als basis voor de seizoenmodule dienen gegevens uitgedrukt in prijzen van een vast basisjaar. Tot dusverre werden deze berekend door de kwartaalgroei ten opzichte van het overeenkomstige kwartaal van het voorgaande jaar te vermenigvuldigen met de waarde in constante prijzen van het overeenkomstige kwartaal van het voorafgaande jaar. Hierdoor ontstaan vier reeksen van kwartaalcijfers die onderling geen verband hebben. Andere methoden om gegevens in prijzen van een vast basisjaar te bepalen houden meer rekening met relaties tussen opeenvolgende kwartalen, waardoor korte termijnontwikkelingen nauwkeuriger gevolgd kunnen worden. In aansluiting op de praktijk in andere landen en de wens tot harmonisatie van Eurostat, heeft het CBS besloten de berekeningswijze van de kwartaal-op-kwartaalmutaties aan te passen en over te gaan op de zogenoemde Annual Overlap methode¹. Met ingang van de reguliere raming van het eerste kwartaal van 2007 wordt deze verandering doorgevoerd.

5. Nieuwe kwartaalverdeling AWBZ-uitgaven

In 2003 startte de modernisering van de AWBZ. Dit hield onder andere in dat werd overgegaan van instellingsfinanciering naar functiefinanciering. Pas in 2005 werden de effecten hiervan zichtbaar. De instellingsfinanciering liet in het tweede kwartaal steeds een piek zien in de uitgaven doordat de instellingen vakantiegeld moesten betalen aan hun personeel. Dit patroon is in de kwartaalrekeningen altijd gevolgd. Financiering van functies kent dit verschijnsel niet meer omdat de uitgaven nu gekoppeld zijn aan het verzorgen van de functies. De betalingen van de functies door de AWBZ zijn daardoor veel gelijkmatiger over de kwartalen verdeeld.

Met ingang van de reguliere raming voor het eerste kwartaal 2007 is het nieuwe kwartaalpatroon van de uitgaven voor de AWBZ overgenomen in de kwartaalrekeningen. Dit veranderde patroon is teruggelegd in de tijd tot het jaar 1987. Belangrijke argumenten hiervoor zijn dat zo het kwartaalpatroon van productie en consumptie een reëler beeld geeft van de werkelijkheid en wordt aangesloten bij de kwartaalsectorrekeningen.

¹ Zie voor een uitgebreide toelichting Bikker, R.P. (2005), Chain linked indices for quartely national accounts, Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg.